

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Mari lupte între Mitrovița și Pristina

— 9000 prizonieri sârbi într'o singură zi de luptă —

Berlin, 23 Noiembrie. — Raportul oficial al statului major german sosit astăzi, anunță de pe frontul sârbesc: La nord și nord-est de Mitrovița, au avut loc lupte victorioase cu avangardele sârbești. La nord și nord-est de Pristina, sârbii au fost respinși, și am prins

peste o mie de prizonieri sârbi și am luat 6 tunuri. Trupele bulgare cari luptă la sud de Pristina, repartează succese frumoase și au prins în acea regiune 8000 sârbi, 22 mitraliere și 44 tunuri.

Noui știri politice din România

— Vechiul rector contra noului rector al Universității din București —
— Incep demisiile dela „Federație Unionistă.” —

București, 23 Noiembrie. — Vechiul rector al Universității din București, prof. dr. Thoma Ionescu, este hotărât să lucreze contra deciziei ministrului Duca, care confirmă pe d. prof. Atanasiu ca noul rector. Într'un interviu acordat Adevărului, d. prof. Th. Ionescu, a declarat: D. Duca se silește să-și legitimizeze faptul imoral pe care îl comite prin numirea unui rector care n'are majoritatea de voturi ale Universității, fapt pe care nu-l poate justifica prin interesele universitare. Ca concluzie, certific, că a distruge autonomia universitară, pentru care Universitatea luptă de ani de zile — este un act criminal, care nu se uită, ci se plătește.

— Profesorul universitar d. D. Onciul s'a retras din organizația politică

„Federația Unionistă” a d-ilor Take Ionescu și N. Filipescu.

— Comisiunea centrală pentru vânzarea și exportul cerealelor din România, sub președinția ministrului Constantinescu, a luat în cercetare în ședința ei ultimă oferta unei case germane, pentru cumpărarea a 30 mii de vagoane cereale.

— Ziarul »Opinia« din Iași afirmă că N. Filipescu a declarat că va face totul cu putință să prăbușească guvernul Brătianu.

— Din Iași se anunță că se va ține curând o mare întrunire urmată de o demonstrație în favoarea eliberării Basarabiei. Această întrunire va fi convocată de d-nii Carp și Titu Maiorescu.

Lupte sângeroase între Greci și englezi?

Constantinopol, 25 Nov. — Tasviri Eskiari din Salonic: Un detașament englez din trupele cari au debarcat la Salonic, au încercat alături să ocupe comuna grecească Beazcule. Englezii au fost împiedicați dela planul acesta

de trupe grecești. S'au produs lupte de stradă între englezi și greci și cari s'au terminat cu silirea englezilor de a golii piața Turm, pe care o țineau ocupată. Se afirmă, că mai mulți englezi au fost grav răniți.

Frământările politice din Grecia

Atena, 25 Nov. — Partizanii lui Venizelos într'o consfătuire ținută Sâmbăia au luat hotărârea să nu participe la alegerile parlamentare

din luna viitoare. Cei mai mulți părtași ai politiciii lui Venizelos a părăsit Atena și chiar Grecia.

DIN ROMÂNIA

Demersurile Ententei pe lângă România

— Ententa cere lăsarea liberă a trecerii trupelor rusești prin România. — Puterile centrale soliciță României continuarea neutralității sale. — Ultimatumul Rusiei. —

Citim în »Dreptatea« (de Sâmbăia 7 Nov. v.): Ultimele evenimente din Balcani par a se repercuta serios asupra politicii externe a României. Desigur, nu s'ar putea da prea multe amănunte în aceasta privință; ceea ce este sigur, însă, este faptul că cercurile diplomatice ale ambelor grupe de Puteri beligerante, au început să vorbească în mod serios de apropierea momentului acțiunii României.

În cercurile diplomatice ale Ententei bunăoară, se spune că România nu va mai putea să reziste în neutralitate, fiindcă imediat ce planul atacării Bulgariei de către Rusia va deveni realitate, ea va trebui neapărat să-și precizeze atitudinea.

Ententa este hotărâtă să procedeze cu România mult mai energic decât cum a procedat cu Bulgaria și Grecia. Rusia, imediat ce va termina concentrarea ei în sudul Basarabiei, va adresa României un ultimatum, în termeni cât se poate de concisi, în care, după ce va anunța necesitatea trecerii trupelor sale desinate atacării Bulgariei prin Dobrogea, va cere guvernului să se pronunțe în mod favorabil la această cerere.

Celelalte Puteri ale Impăritiei se vor asocia și ele la acest ultimatum al Rusiei.

În cercurile diplomatice în legătură cu Puterile Centrale, unde acest plan al Rusiei este cunoscut de mai bine de o lună, se declară că noua campanie a Ententei contra Bulgariei va fi iarăși un bluff, la fel cu celelalte de până acum.

În primul rând — spun aceste cercuri — România nu va admite cererea Rusiei, și Puterile Ententei sunt sigure de pe acum că dacă România refuză trecerea Rușilor pe teritoriul ei, trecerea nu se va mai face.

Dar chiar dacă România ar primi propunerea Rusiei, — ne spunea diplomatul — planul Ententei tot ar eșua. După unirea care s'a făcut și în vederea înaintării armatelor germane spre Constantinopol, s'au luat toate măsurile necesare pentru ca o expediție a Rusiei în Bulgaria să nu aibe nici un succes. Trupe germane și munițiuni suficiente au asigurat teritoriului bulgar apărarea contra Rușilor, ori în ce punct ar îndrepta aceștia atacul lor, dar, — a continuat diplomatul în chestiune — România nu va lăsa trecerea trupelor rusești pe teritoriul ei, căci România nu este Grecia.

De cele 6-7 sute de mii de baionete românești s'a ținut seama mereu dela începutul războiului european și până acum și de ele va trebui să țină neapărat seamă și Rusia.

În România va fi evident un moment de criza externă, ea va trece însă repede, pentru că ceasul României va sosi ceva mai târziu.

Prețul unui exemplar 6 fileri.

O declarație a deputatului guvernamental Iarca

De oarece unele ziare din București au dat versiuni greșite asupra unui discurs ce l-a ținut deputatul liberal Iarca în consfătuirea parlamentarilor cu primul ministru d. Brătianu, — d. Iarca publică acum textul autentic al declarațiilor sale:

— Noi avem aspirații la dreapta și la stânga. Unui bărbat de stat nu-i îngăduit să ia în considerare numai sentimentele mulțimei, el trebuie să fie socoteală și de posibilitățile momentului și să ia ce-i cu putință, iar noi îl vom urma; fie la dreapta, fie la stânga.

Restabilirea liniei ferate prin Vărciorova

Pentru stabilirea modalităților reînceptării traficului între România și Austro-Ungaria prin Vărciorova, și după propunerea căilor ferate ungurești, căile ferate române au acceptat de a trimite un delegat la conferința care va avea loc în acest scop, la Orșova.

Conferința se va ține Sâmbătă și delegatul căilor ferate române va fi d. Gr. Antonescu, inspector de exploatare dela Craiova.

Cum se compromite un ziar românesc

Cităm în »Minerva«:
In n-rul cu data de Sâmbătă 31 Oct. »Epoca« a publicat acest denunț:
Comandantul militar dela frontiera Vărciorova,

de mai bine de o lună de zile, a raportaterarhice că șeful gărei Vărciorova, d. Nicolae Iosif, împreună cu polițaiul punctului Vărciorova au dat dovezi irefutabile că fac spionaj în folosul ungarilor și că acest spionaj ar fi folosit austro-germanilor pentru a invadea pe teritoriul sârbesc tocmai când sârbii deplasaseră trupele lor dela Tekia spre Vidin.

Șeful gărei prinzând de veste că este urmărit, a cerut permutarea din serviciu tocmai a funcționarilor cari îi urmăreau mișcările.

Autoritățile militare locale au produs dovezi cari au fost înaintate siguranței generale a Statului, ministerului de război și corpului de armată respectiv.

Rezultatul: numai funcționari își continuă neînturburați de nimeni, misiunea către care îi împinge sentimentele lor străine de neam, transformându-se la rindul lor, în prizonieri ai funcționarilor cari sunt plășiți pentru a apăra interesele Statului. Dacă nu se vor lua măsuri imediate, vom produce dovezile, și să nu ni se spună de gazetele liberale că nu suntem patrioți.

Asupra aceluiași chestiuni »Epoca« în loc să dea dovezile cu care amenința, în numărul cu data de Mercuri 4 Noembrie a publicat cele ce urmează:

Cu privire la incidentele dela Vărciorova ce am relatat ne credem datorii a da următoarele lamuriri:

Este exact că autoritatea militară s'a plâns că nu s'au tăiat firele telegrafice ale c. f. r. cu Austro-Ungaria, fire ce socotea că trebuiau tăiate și s'au tăiat în urmă.

Dar n'a fost la mijloc nici o intențiune ce ar putea fi suspectată și șeful de gară dela Vărciorova d. Nicolae Iosif transilvănean de origine, este însuflețit de sentimente românești, ce-l pun la dăpostul oricărei bănueli.

De asemenea ni se asigură că polițaiul de la Vărciorova d. N. Spireanu, nu merită nici o învinuire.

Când »Epoca« își trage singură palme, ce nevoe ar mai fi de desmințirile altore

trupele debarcate la Salonic — împătita înțelegere se vede silita să intrerupă înlesniile făcute până acum Greciei pe teren economic și comercial. Prin aceasta, Ententa nu urmărește să silească Grecia să iasă din neutralitate. Oprite importului grecesc va fi suspendată, îndată ce Ententa va fi liniștită asupra intențiilor Greciei.

Din Atena se mai anunța că lordul Kitșener a avut o convorbire de două ore la ambasada engleză și cu șefii statului major al armatei grecești, generalul Dusmanis și colonelul Metaxas, la care convorbire au luat parte și ofițeri englezi superiori. Se dă mare importanță acestei conferințe. Ziarul guvernamental »Embros« afirmă că regele Greciei a asigurat pe Kitșener că Grecia nu va lua măsuri dușmănoase contra Ententei.

De pe frontul rusesc numai comunicatul german dela 22 Nov. are ceva de comunicat:

Un slab atac rusesc la cimitrul din Illuxt la nord-vest de Dunaburg a fost respins.

Altfel nimic nou.

Tarul Rusiei cu moștenitorul de tron și suita lui sosese azi la Reni (Basarabia) unde vor sta trei zile, pe proprietatea unui mare agricultor. Tarul va vizita garnizoana din Reni unde sint concentrați 80.000 soldați și cea din Ismail unde sint 70.000 soldați. Miniștrii Goremkin și Sasonov au fost chemați de țar la cartierul general pentru a refera asupra situației interne și externe a Rusiei.

LUPTELE DIN APUS

— Activitatea de artilerie pe frontul francez. — Iarna în munții Vosgi. — Consiliul de război la Paris. — Urmările războiului pentru Anglia. —

De pe frontul francez, comunicatul german de la 22 Noiembrie anunță că nu s'au produs evenimente deosebite. Artileria franceză a destășurat o vie activitate în Champagne, între Meuse și Moselle și la răsărit de Luneville.

— Intre munții Vosgi, între Meuse și Moselle și în Flandra, viscolul iernei bănuie aprig — și cu toate acestea duelul de artilerie continuă.

— Pentru consiliul de război al Ententei, constituit la Paris a fost numit și un reprezentant al Rusiei.

— Ministrul englez Haldone într-o conferință ținută la Londra a spus că după război, va izbucni o cumpănită lupă economică, în care Anglia nu va mai avea superioritatea de până acum. Capitalul în Europa va fi foarte restrins.

— Ziarul parizian »Le Temps« află că în marea Egeică au fost scutundate de submarine germane încă aceste vapoare engleze: Richard Andry, Californian și Lumina. A mai fost scutundat și vaporul francez »Calvador« care se întorcea de la Dardanele cu 800 soldați cari 15 luni au luptat la Gallipoli. Aceștia au fost salvați.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Grele lupte de artilerie și corp la corp pe frontul Isonzo. — Un discurs caracteristic al unui ministru italian. —

Neslăbită urmează bătălia cu italienii. Ce au cucerit italienii ieri perd azi și sistemul acesta urmează acum regulat, de o parte și de alta se arată o îndărăjire extraordinară.

Iată amănuntele ce le dă raportul lui Höfer dela 22 Noiembrie de pe frontul italian:

Italienii continuă atacul lor asupra întregului cap de pod Görz, cu aceeași îndărăjicie și cu același insucces. În deosebi de inversunată e lupta în regiunea Oslavija, unde glosașii dalmatieni sprijiniți de viteazul regiment 17 de inf. din Crainia, au recucerit în întregime din mâinile dușmanilor aceea parte din poziția ce am perdut-o alaltăieri. Partea de sud a Podgoriei a fost atacată de cinci ori. Disperatele atacuri italiene s'au prăbușit însă parte în focul nostru, parte în luptele cu granatele de mină. La platoul Deberdo, încordările italiene erau îndreptate în deosebi asupra regiu-

MERSUL RĂZBOIULUI**Terorizarea Greciei de către Impătita înțelegere**

— Ententa prin blocare și înfometare voiește să constrângă Grecia să se alăture de ea. — Vizita țarului în Basarabia. — Crâncene lupte cu italienii. — O pradă uriașă la Novibazar. — Mitrovica și Pristina înainte de cădere. — Probabila renunțare la acțiunea din Dardanele. —

Trimesul Angliei, lordul Kitșener a sosit Vineri la Salonic. Generalii englezi noui sosiți acolo au conferat cu Kitșener, pe vaporul ce nu l'a părăsit, și apoi au plecat fiecare în treaba lui, să execute ordinul. În ziua următoare, Kitșener a plecat la Atena, a fost la regele Constantin și a fost la primul ministru grec, Sculidis. Și încă în aceeași zi, ambasadorul englez la Atena a comunicat guvernului grec hotărârea Ententei de a bloca cu flota ei Grecia.

În Albania de sud, la nord-est de Valona, Grecia a concentrat la Berat mari masse de trupe, pentru a închide granițele ei în spre Albania. Toate aceste importante evenimente s'au produs într-o singură zi, și istoria Balcanilor s'a îmbogățit cu un nou capitol.

Kitșener s'a prezentat la regele Greciei ca un individ care amenință: »Punga ori viața«. Politicianul acesta englez care în țara lui și-a perdut ori-ce vază își încearcă acum norocul ca diplomat în Balcan, cu cinism și cu ajutorul revolverului. Prin motive raționale, Ententa, nu reușește să atragă statele balcanice de partea ei — de aceea voiește să obție aceasta prin violență, prin amenințări. Londra și Parisul voiește să forțeze Atena să scape din înecătura împătita înțelegere în Balcan.

Dar un priceput publicist francez Gustave Herve, a observat foarte logic în ziarul său: Regele Constantin al Greciei nu trăiesc din grația Lon-

drei și Parisului, el este încredințatul poporului grec și neatărnat va lua hotărârile necesare.

Blocarea Greciei de către flota Ententei — este un lucru care a fost desigur prevăzută la Atena ca ceva posibil, înainte încă de sosirea lui Kitșener la Salonic. Dar Grecia are și ea o armă puternică în mână — dacă va continua să fie terorizată de Ententa, — Grecia va lua în primire pe »musafirii« din Salonic — adică va face socoteală scurtă cu trupele anglo-franceze debarcate în Grecia. Ententa dar uită că mănăiește acum o sabie cu două tăișuri, și că prea lesne își poate tăia singur degetele.

După cele mai noi știri sosite din Atena, — Grecia este ferm hotărâtă să protesteze energetic contra amenințărilor din partea Ententei. În Atena spiritele sint foarte agitate. Grecia este în ajunul unor mari decizii.

Correspondentul ziarului englez »Daily Telegraph« dr. Dillon telegrafiază din Roma: În cercurile politice italiene se afirmă că cel din urmă răspuns al regelui Greciei va fi foarte defavorabil pentru Ententa. Dillon, care e un bun cunoscător al Balcanului, afirmă că regele Constantin este pe deplin convins că Ententa va fi bătută în războiul pe uscat. Regele nu-și va schimba atitudinea, ori ce amenințări îi se vor adresa.

În comunicatul predat de ambasada engleză din Atena ministrului de externe grec se declară că »pentru asigurarea libertății de acțiune a

nei San Martino. După o violentă pregătire de artilerie italieii au reușit să pătrundă în frontul nostru de luptă. Un contra-atac de noapte a readus în posesiunea noastră poziția perdută până la o mică parte din tranșeele avansate. La nord de capul de pod Görz, forțe italiene mai slabe au trecut riul Isonzo, la sud de Zagora. Seara însă malul stîng al râului a fost iarăși curățit de dușman. Pe frontul tirolez, dușmanul și-a îndreptat toată atenția asupra muntelui Col di Lana, pentru a justifica astfel numeroasele lui comunicate despre succese în această regiune. Focul grelei artilerii italiene a fost ieri mai violent decât ori oînd. Trei atacuri pe culmea de munte au fost respinse.

Höfer, mareșal-locot.

— Ministrul de justiție italian, Orlando a ținut un discurs în teatrul din Palermo, în care între altele a spus:

Austria este dușmanul firesc al Italiei și ea a persecutat metodic drepturile italienilor. Un egoism chibzuit a făcut ca Italia să se solidarizeze cu dușmanii dușmanilor ei, deoarece Italia nu poate birui fără biruința aliaților ei noi. De aceea pentru cauze comune, Italia va aduce orice sacrificii, până la ultima centimă și ultima picătură de sînge, pentru a domestici bestia dușmană.

— Colonelul suedez telegrafiază din Tirol că s'a încredințat personal că Col di Lana e în stăpînirea trupelor austro-ungare, și că nu-i adevărată știrea dată de italieni că au cucerit acest munte.

Frontul de luptă italian, cu regiunea Górz, Doberdo, Plava unde au loc încăierările cele mai înverșunate.

RĂFUIALĂ CU SERBIA

— Muntenegrenii goniiți din pozițiile lor. — Patru linii de poziții sîrbești luate cu asalt la nord de Mitrovița. — Lupte pentru posesiunea orașului Pristina. —

Trupele austro-ungare gonind pe sîrbi din Sokanița, s'a apropiat la 20 km. de orașul Mitrovița, care oraș e amenințat și din nord și din răsărit de trupele aliate.

La nord-est, trupele germane stau la 20 km. departe de Pristina. Sîrbi au acolo poziții favorabile pe munții Cîravîța-Planina — dar dispunând acum de foarte puțina artilerie — nu vor putea rezista multă vreme acolo.

Despre noile succese pe frontul sîrbesc — comunicatele dela 22 Noiembrie anunță:

Trupele austro-ungare cari luptă în regiunea Cajnice, au respins pe muntenegrenii din pozițiile lor de pe panta nordică a muntelui Góles. Și la răsărit de Gorazda sînt lupte în curs. O grupă austro-ungară se apropie din Nova Varos de Prjepolje. La Novibazar, armata generalului Kövess au capturat 50 mortiere, 8 tunuri de câmp, 4 milioane patroane de puști și mult material de război. Dușmanul care s'a mai menținut în partea de răsărit a orașului a fost isgonit de trupe germane, cari au prins 300 de sîrbi.

Coșoane austro-ungare cari înaintază în valea Ibar, a luat ieri cu asalt trei linii consecutive de apărare sîrbești, situate la 20 kilometri la nord de Mitrovița, iar în cursul serei, printr'un atac prin surprindere a luat și a patra linie, făcând 200 sîrbi prizonieri, capturînd 6 tunuri, 4 mitralieze, o coloană de munițiuni și muți cai. Armata generalului Gallwitz în lupte victorioase a prins la sud de defileul Prepoljac 1800 sîrbi. La răsărit și la sud-est de Pristina atacul primei armate bulgare, cu toată rezistența extrem de îndărjită a sîrbilor câștigă zilnic teren.

Höfer, mareșal locot.

Comunicatul german anunță:

La Sokolja în valea Ibar au fost respinse ariergarde sîrbești. Eșirea din valea Lab, de ambele părți de Podujevo a fost forțată. Eri am făcut peste 2600 prizonieri, am capturat 6 tunuri, 4 mitralieze și mult material de război. În arsenalul din Novibazar au căzut în mâinile noastre 50 mortiere mari și opt tunuri de construcție mai veche.

Șeful Statului major.

TURCIA și DUȘMANII EI

— Probabila renunțare a Ententei la acțiunea ei în Dardanele.

Noul atașat militar turc la Berlin, Sukri Bey a declarat: Am comandat la Dardanele, la Sedi Bahr o divizie în timpul celor mai grele lupte din Maiu și Iunie. Dușmanul mai puternic de cît noi, n'a putut tot timpul să câștige nici măcar un metru din terenul nostru, deși a jertfit o sută de mii de soldați. Am fost totdeauna de părere că acțiunea Ententei la Dardanele va lua un sfîrșit rușinos și de cînd Bulgarii s'au alăturat de noi, toate încercările Ententei sînt paralizate. — E probabil că Ententa va renunța cu totul la acțiunea ei la Dardanele.

Ajutorul de stat pe seama familiilor celor înrolați.

Prețul cu portpostal împreună nu mai 20 fileri.

Cuprinsul:

1. Cine este îndreptățit să primească ajutor?
 2. Cine n'are drept la ajutor?
 3. Cei îndreptățiti la ajutor.
 3. Ajutorul zilnic pentru întreținere și chirie.
 4. De cînd pînă cînd urmează să se plătească ajutorul?
 5. Cît face ajutorul la zi pentru fiecare membru de familie?
 6. Unde și cum trebuie să se ceară ajutorul?
 7. Remedii de drept. — Plătirea ajutorului.
 8. Plătirea taxelor cînd cel îndreptățit la ajutor se mută în alt sat sau oraș.
- La comandă prețul exemplarelor se poate trimite și în mărci postale. Cu rambursă nimănui nu trimitem.

Tot povestea „preoților din Ardeal asasinați”

Am vorbit ieri în articolul nostru prim de invenția «Epocei» care în moartea naturală a patru preoți de ai noștri din Ardeal, între 72 și 81 ani a descoperit un asasinat din partea autorităților din Ungaria.

Asupra acestei scornituri, tendențioase și de rea credință a «Epocei», — «Românul» din Arad face următoarele aprecieri:

»Stăm uimiți în fața acestei informațiuni. Ea denotă o absolută lipsă de scrupul și discați-că armele, prin cari se încearcă seducerea opiniei publice din Regatul Român în favorul Quadrupiei Înțelegeri. Căci toți acei cinstiți preoți români, a căror deces a fost anunțat cu durere în coloanele ziarului nostru, n'au fost «asasinați» și n'au fost victimele «descendenților lui Arpad», ci au murit moarte naturală «acasă» la dânsii, înconjurați de ai lor, și de regretele unanime ale fraților lor Români.

Deodată însă cu moartea lor regretăm adînc și faptul, că o parte din presa României se dedă la asemenea apucături, cari la nici un caz nu pot servi o cauză bună.

Rugăm direcția «Epocei» să binevoiască a dispune reproducerea acestei categorice desmințiri în coloanele ei și cu insistență rugăm tot odată presa României să nu invențeze opinia publică de acolo cu asemenea neadevăruri.»

Partea cea mai tragi-comică în această afacere, e că pe temelul acestei scornituri, refugiații ardeleni au convocat o întrunire publică la București, ca să protesteze contra «asasinării preoților români».

Ziarul «Dreptatea» într'un articol prin «Ape-lul Ardelenilor» (de Sîmbătă 7 Noiembrie) relevînd ironia și grotescul acestor inspirații de a se convoca întruniri de protestare pe baza unor știri false, scornite, observă cu drept cuvînt: »Bolnavii cari mor de scarlatină în Transilvania nu sînt martiri ai idealului național, și nici nu sînt persecutați de Unguri. Nici popii cari la 80 de ani sînt chemați în împărăția Tatălui de poruncile urșitoarelor, nu sînt motiv de indignare, fiindcă e sigur, Dumnezeu nu e tovarășul Ungurilor în persecutarea Ardealului, Iată, d. Popescu, funcționarul «Albinei», pe care imaginația frămîntată a d-lui Măndrescu îl văzuse spînzurat de Unguri, se plimba ieri, sănătos și vajnic, pe calea Victoriei.

Lăsați, d-ilor, suferința Ardealului neexploată de «idealul» dv. Suferința Ardealului se apără singură prin mîndria ei!»

Știrile zilei

Alexandru Bobescu

Intr'un orașel din România, la Pansins, întemeietorul operei române, Alexandru Bobescu, un mare fiu al Ardealului, un muncitor entuziast și neobosit pe tărîmul artei, timp de peste jumătate veac. El s'a născut în 1839 în localitatea Timpa-Hasa, de lângă Alba-Iulia și și-a terminat liceul în Brașov. Imbrățișînd cariera teatrală și venind în România, a jucat în diferite trupe, printre cari cu vestiții artiști Manolescu, Milo. În 1889 a înființat la Teatrul Național din Craiova prima trupă de operetă română, avînd cea mai bună înjghebare de artiști. A făcut cel dintîi turneu românesc peste granița României, jucînd cu o trupă de 90 de persoane. Intors în țară a reperțat strălucite triumfuri. A făcut un turneu și

prin Basarabia. A jucat și la Odessa și la Lodz. El moare în vârstă de 76 de ani ani într'un orașel din Moldova, unde fusese aruncat de furtuna vieții.

† Ioan P. Lazar

fost învățător confesional cu diplomă, șef contabil al institutului financiar «Sivania» din Simleu, redactor al ziarelor Gazeta de Duminecă și Gazeta Învățătorilor, proprietarul medaliei jubilară Carol I, colaboratorul cu plachetă al expoziției gen. rom. în mai multe rânduri membru în congregațiunea comitatenză a Selajului, etc., a încetat din viață în urma unei boli nemiloase la 19 Nov. a. e. n., în etate de 53 ani, împărțit fiind cu sfintele sacramente.

Immormântarea regretatului s'a făcut la 21 l. c. după ritul bisericeii gr. cat.

Trimetemi familiei răposatului regretele noastre.

2 și trei sferturi milioane coroane

au fost adunate până acum de comisiunea care și-a propus să reconstruiască satele din Carpații Ungariei de nord, dătruse de invazia rusească. Ultima subscripție din săptămâna trecută a fost de 15.000 coroane, din partea funcționarilor poștei ungare.

Chiriași cari demonstrează...

Deoarece proprietarul casei din strada Groszalkovich 14 (Budapesta), a isgonit din locuința familia Macsadi, fiindcă aceasta n'a plătit chiria de trei săptămâni, locatarii din această casă precum și din clădirile învecinate, au demonstrat contra acestui proprietar fără inimă. Ei au bombardat cu pietri aceasta casă, spărgând toate geamurile. Liniștea s'a produs după intervenția poliției. Consiliul comunal a încarcerat familia isgonită în casa poporului. Poliția a constatat că proprietarul neomenos nici nu era în drept să procedeze în chipul acesta brutal, căci nu avea în mână o sentință judecătorească, care să-l îndreptățească să evacueze locuința celor cari n'au plătit chiria.

O teribilă dramă familiară din cauza războiului

Din Bichiș Ciaba se anunță: În localitatea Vestő s'a produs o groaznică dramă de familie. Economul Stefan Olah de 50 ani, a fost tare necăjit și măhnit că la noule recrutări de glotași — el a fost găsit ca apt, iar fiul lui Stefan a fost scutit de serviciu militar. Din aceasta pricină căuta mereu ceartă și hațâ în familie. Iși bătea fiica, se certa cu fiul, până ce acesta din urmă scos din răbdări, a luat pușca și a descărcat un foc asupra părintelui său. Stefan Olah a căzut mort la pământ, iar fiul ucigaș a fost prins de jandarmi.

Moartea unui distins deputat austriac

Deputatul Leopold Winarski, despre care am anunțat ieri, că a fost lovit de paralizie Sâmbătă într-o cafenea din Viena, a murit aseară într'un spital. Winarski a fost unul din deputații cei mai activi ai partidului social democrat austriac. De profesiune tapiter, Winarski printr'o muncă neobosită și-a însușit o cultură largă și a adus mari servicii partidului său ca agitator. Membru în consiliul comunal din Viena, Winarski era te mut pentru criticele sale aspre adresate conducătorilor Vienei. El s'a bucurat de mari simpatii în cerourile parlamentare și moare în vîrstă de 43 ani.

Ostaticii din Cernăuți la prim-ministrul austriac

Fruntașii din Cernăuți, în cap cu primarul acestui oraș, cari au fost luați ca ostatici de Ruși, și cari acum s'au întors din Siberia, au fost primiți în audiență, de prim-ministrul austriac, contele Stürgkh — care s'a exprimat cu

recunoștință pentru atitudinea lor patriotică.

Fiul Soarelui,

piesa scrisă de d. Victor Eftimiu după romanul Reginei Maria, va fi pusă în curând în repetiție la Teatrul Național din București, cu d-nele Demetriad, Filotti, Macri-Eftimiu

Poetul va pleca mâine la Berlin spre a comanda costumele necesare.

Piesa are nouă tablouri și multă acțiune.

Monte-Carlo la Sinaia?...

Sub acest titlu, ziarul guvernamental «Viitorul» scrie:

Azi, când preocupările tuturor sunt atât de grave, când situațiunea internațională numai gânduri frivole nu poate inspira, o știre curioasă s'a răspândit: domni de Marçay, antreprenorii casinourilor din Sinaia și Constanța, ar avea intențiunea să «organizeze» un «sezon de iarnă» în aceste două localități cu ruletă, cărșori și baccara.

Negreșit din punctul de vedere al interesului acestor domni, afacerea aceasta nouă se prezintă foarte ispititoare. Comunicațiile spre Monte-Carlo fiind întrerupte, d-nii de Marçay au făcut planul îndrăzneț și rentabil de a muta Monte Carlo în România...

Ca scuză pentru organizarea tipourilor s'a invocat acest argument: mulți din oamenii noștri bogați având pasiunea jocului alimentau cu bani românești câștigurile enorme ale tipourilor din străinătate.

Din nenorocire, faptele acestea, dar condițiunile în cari se oferă în acest caz ispita, sunt mai puțin grave. Monte Carlo e departe, tentațiunea este așa în mod firesc mărginită la câțiva și pentru scurt timp. Pe când aci, în țară ispita e perpetuă și generală.

Pe când la Monte-Carlo numai oamenii bogați își pot permite satisfacerea nenorocitei lor pații, — în țară sunt ispitiți toți: marele public, funcționari, comercianți, militari, femei, etc.

Vom cere cu toată stăruință ca cei în drept să ia măsuri pentru îngrădirea la vreme a unui rău ce amenință să se perpetueze.

Drum liber între Costantinopol - Viena - Berlin!

Citim în «Berliner Tageblatt»:

Se va vedea în curind că grație restabilirii legăturii cu Turcia, Germania și Austro-Ungaria — ne putem procura și de acolo câte ceva de care avem nevoie. E vorba de bumbac, lînă, cîneapă, mătase, tutun, piei, aramă, mai târziu și cereale și carne. În sens invers e și pentru imperiul otoman de o importanță foarte mare, crearea unui drum sigur între Constantinopol-Viena și Berlin, astfel că cele trei economii naționale fac oarecum ca Germania, Austro-Ungaria și Turcia, să se contopiască într'o unitate!

Dacă vrem să judecăm drept, avantajile ce vor isvori din învingerea Serbiei, nu trebuie să trecem cu vederea, că sîntem expuși și la unele pierderi. De multă vreme capitalul german e plasat în valori sîrbești. Două împrumuturi ale Serbiei sînt admise spre a fi negociate la bursa din Berlin și anume: Renta de 4 la sută, isvorită din conversiunea forțată din 1895, a cărei plată e garantată cu veniturile monopolurilor și apoi împrumutul de 4 jum. la sută din anul 1909, care trebuie considerat ca o ultimă ipoteză bazată pe aceleași garanții. Primul împrumut e de 330, al doilea de 145 milioane lei, totuși se crede că din ambele împrumuturi nu e plasat în Germania decît vre-o 200 mil. lei.

Nu se poate prevedea de pe acum care va fi soarta deținătorilor acestor acțiuni ale împrumutului sîrbesc, însă se poate admite ca la încheierea păcii se va îngui și de dănsii, și se

poate chiar, mai bine, decît ar fi făcut-o Serbia din propria ei inițiativă. Căci Serbia a dat dovezi că e un debitor ce nu e următor angajamentelor sale. Astfel odată reduse pe neașteptate dobînda rentei sale, altă dată, — fără a-și consulta creditorii — ea retrase dela administrația monopolurilor anumite garanții.

Pierderile ce le îndură capitalul german în urma prăbușirii Serbiei, sînt de minimă importanță față de folosul general, ce rezultă din acest eveniment.

Războiul popoarelor, lupta mondială, a intrat într'o fază nouă, ce-o putem denumi «Drum liber».

Editor și redactorul responsabil: D. Birăuțiu
Tipografia «Poporul Român», VII., Ilka-utca 33

Localurile de amuzament la Budapesta

— Mierc., 24 Noemvrie —

Vigszinház

Onagyisága ruhája, piesă de Knoblauch Edward. Traducere de Heltai Jenő. — Inceputul la ora 8 seara.

National- (Royal) Orfeum

Teatru de varietăți cu un bogat program dela 8 seara până la 12. În frunte e celebra trupă de acrobați chinezi «Csau-Csau», apoi umoristului german Haupt, și artistul de curte Dario Paimi, care face minuni în arta cărților hipnotice. Else-Gebauer, Sandoff-Duo și multe alte atracțiuni.

Tővárosi Orfeum

Teatru de varietăți, inceputul la 8 seara. În program Karl Ujvári cu cabaretul lui. Urșii dreșai de Radotzki. «Un truc bun», operetă de Ludovic Hirschfeld, muzică de Robert Schelz. «Max și Moritz» piesă glumeată de G. Vágo. Varietăți, etc.

Télikert

Teatru de varietăți. Inceputul la 8¼. Celebra artistă Gisele Werbezirk dela trupa Rheinhardt în piesa «In Tunel» și 'n monologuri extrem de hazii. Apoi Paul Morgen în piesa militară «Gloțășul care n'a servit». Rátkai, Ilonka Kormos. Operete.

Uránia Szinház

Inceputul la ora 8 seara. O trupă germană din Dresda joacă un ciclu umoristic în 3 acte: Pace în război (Frieden im Krieg).

Kristálypalota (VI., Szerecsen-utca 35.)

Teatru de varietăți. Inceputul la 10 seara. Program strălucit în frunte cu Luise Kartonch, admirabila cabaretistă, în o piesă senzațională: Das Kammerkazl. Și celelalte 20 atracțiuni străine cu Lola Adler, subreta Luise Prinz. «Violina fermecată». (Die Meistergeige) act transformist muzical.

Cabaretul lui Kőváry

Dansuri senzaționale, «E Ry Starling», Geige Flauer «Extra comicul».

Dela Administrația ziarului
«Foaia Poporului Român»
BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36
se pot cumpăra următoarele cărți:

Rugăciuni pentru soldați

cu binecuvântarea Pr. SS. LL. episcopii Dr. E. Cristea (pentru gr. orientali) și Dr. Valer Frențiu (pentru greco-catolici).

Prețul: 1 exemplar cu porto postal 10 filer;

50 exemplare cu porto postal 3 cor. 20 fileri;

100 exemplare cu porto postal 5 cor. 30 fileri.

Epistolia Domnului

(carte legată) cu porto postal 45 fileri.

Visul Maicii Domnului

(carte legată) cu porto postal 45 fileri.